Lunds Universitet
Instutitionen för medier, kommunikation och journalistik
Uppsats RET A21, vt 2009-06-01

Skildringar av Annika Östberg Deasy

– en topisk analys av perspektivvinkling i en svensk respektive amerikansk artikel

Handledare: Sara Santesson

Författare: Felicia Strömberg

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING……..**2**

1.2 PROBELMOMRÅDE 3

2 SYFTE……**3**

2.1 FRÅGESTÄLLNINGAR 4

3 TEORI……**4**

3.1 TOPIK..... 4
3.2 DOXA..... 5

4 METOD……..**6**

4.1 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT 6

5 STUDIEMATERIAL……**8**

6 ANALYS……**8**

6.1 ANSEENDE 8
6.2 SKILLNADER MELLAN ARTIKLARNA..... 10
6.3 TIDIGARE HANDLINGAR OCH UTTALANDEN 10
6.4 SKILLNADER MELLAN ARTIKLARNA..... 12
6.5 INTENTION..... 13
6.6 SKILLNADER MELLAN ARTIKLARNA..... 14
6.7 NAMN 15
6.8 SKILLNADER MELLAN ARTIKLARNA..... 16

7 DOXA……..**16**

8 AVSLUTNING……**19**

8.1 SAMMANFATTNING..... 19
8.2 SLUTSATSER 20
8.3 DISKUSSION 20

9 KÄLLFÖRTECKNING……...**23**

10 BILAGOR……..**24**

10.1 ”DEN LÅNGA VÄGEN HEM”..... 25
10.2 ”WOMAN CONVICTED OF 1981 HELBUSH MURDER SENT BACK TO SWEDEN” 29

1 Inledning

Nyhetsjournalistik bör, enligt de svenska etiska riktlinjerna för publicistisk verksamhet, sträva efter korrekthet och opartiskhet. Riktlinjerna har lagt grund för en samhällelig förväntan om nyhetsjournalistikens informationsförmedling som verklighetstrogen. Dock finns flera olika perspektiv att utgå från i tolkningen av verkligheten. Kan det ”korrekta” perspektivet variera efter samhälleliga uppfattningar och värderingar?

Frågan är högst aktuell med tanke på den kritik, där opartiskheten ifrågasatts, som under senaste tiden[1] har riktats mot den svenska mediebevakningen av Annika Östberg Deasy. Annika Östberg Deasy dömdes enligt kalifornisk lag till ”first degree murder” för två mord 1982. Hon innehar dubbelt medborgarskap, då hon föddes i Sverige men flyttade till Amerika som barn. Efter flera år av svenska politiska påtryckningar godkändes hennes anhållan om förflyttning till Sverige efter 28 år i amerikanskt fängelse. Den 7 april 2009 landade hon i Sverige. Hennes fall har väckt diskussion kring ländernas olika rättsväsende och syn på rehabilitering och hur dessa skiljaktigheter påverkar skildringen av hennes fall i media.

Därmed finns anledning att undersöka om perspektivvinkling förekommer i till synes opartisk nyhetsförmedling. Vad skiljer karaktärsbeskrivningen av Annika Östberg Deasy i en svensk nyhetsartikel från en amerikansk? Lyfts vissa aspekter fram i en text medan andra får begränsat utrymme? Kan eventuella skillnader texterna emellan bero på allmänna uppfattningar som råder i de olika samhällena? Denna granskande undersökning söker med hjälp av analys och retoriska begrepp svar på dessa frågor.

Aristoteles omtalade den retoriska konsten som ”förmågan att i varje sak se vilka möjligheter vi har att övertala” (Kjeldsen 2008:17). En nyhetsjournalist måste på samma sätt som en retoriker ta hänsyn till rådande acceptanskriterier hos publiken i skapandet av sin text. Vilka ämnen uppfattas som intressanta och aktuella? Vilka förväntningar finns på format och innehåll? Aristoteles definition vittnar om retorikens användbarhet för att strategiskt undersöka det lämpligaste tillvägagångssättet för att övertala, men retoriken kan även nyttjas i efterhand för att analysera ansatser till övertalning. Men hjälp av retoriska analysverktyg kan man undersöka de strategiska tillvägagångssätt som har tagits tillvara av journalisten i sin strävan efter att övertyga.

[1] Under våren 2009

1.2 Problemområde

”Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling”. Citat ur ”Spelregler för press, radio, TV” från 1999. Gripsrud (2002:316)

De svenska etiska riktlinjerna för publicistisk verksamhet har grundat en samhällelig förväntan om korrekt och opartisk nyhetsrapportering. Likväl är alltid en presenterad återgivning en av många möjliga. Vad som anses vara sant och riktigt är förenat med en personlig tolkning av omvärlden och kan variera från person till person. Valet av perspektiv kan i sig ses som en implicit argumentation för att den givna infallsvinkeln är den mest trovärdiga i återgivningen av verkligheten. En kritisk granskning av en texts topiker kan synliggöra journalistens potentiella uppfattning om vad som är beaktansvärt och intressant i frågan. Kanske kan man även uttyda influenser från de allmänna tankesätt, attityder och värderingar som verkar i en social miljö. Därmed är ett kritiskt granskande av de dominerande topikerna i en text intressant och viktigt för att informationsförmedling kan vara partisk i sitt perspektiv.

Undersökningen vidrör en större retorisk fråga, nämligen den om sanningen. Finns det mer än en sanning? Frågan om sanning diskuterades redan under antiken mellan de första retorikllärarna, sofisterna, och filosofen Platon. Medan Platon betonade vikten av *episteme*, verklig och evig kunskap, intresserade sig sofisterna för det som verkar vara sant, *doxa.* Enligt sofisterna kunde en fråga alltid studeras från två håll och ett påstående alltid belysas med både argument och motargument. Uppfattningen om vad som var sant ansågs ligga hos betraktaren, eller som Protagoras uttryckte det – ”människan är alltings mått”(Lindquist Grinde 2008:39). [2]

2 Syfte

Avsikten med denna uppsats är att undersöka två skilda nyhetsartiklars personbeskrivning av samma person, Annika Östberg Deasy. Dels analyserar jag texternas innehållsliga struktur genom att undersöka vilka ämnen, topiker, som ges betydande utrymme i texten. Dels syftar undersökningen till att granska texternas kontextbundenhet. Är perspektivinriktningen anpassad efter de samhälleliga uppfattningar som råder i Sverige respektive Kalifornien, Amerika? Analysmaterial är dels en amerikansk artikel publicerad i den amerikanska

[2] Protagoras var en grekisk sofist som levde ca 485- 415 f.Kr. ”Människan är alltings mått”, kallat homo mensura-satsen, visar på hans relativistiska inställning till frågan om sanningen.

dagstidningen Lake County News California den 8 april 2009 och en svensk artikel publicerad den 11 april 2009 i Svenska Dagbladet.

2.1 Frågeställningar:

1. Vilket utrymme ges topikerna ”namn”, ”anseende”, ”intention” och ”tidigare handlingar och uttalanden” i de enskilda texterna?
2. Vilka skillnader kan uttydas mellan texterna i deras användning av ovannämnda topiker?
3. Hur kan rådande doxa i Sverige respektive Kalifornien uttydas ur texterna?

3 Teori

I detta avsnitt presenteras undersökningens teorianknytning och definitioner på centrala begrepp.

3.1 Topik

Ordet topik härstammar från grekiskans ”tópos” (pl. tópoi), vilket betyder plats. Även det latinska begreppet ”locus” (pl. loci) kan användas för att beteckna samma innebörd (Hellspong 2004:93). I ett retoriskt sammanhang får ordet ”plats” en något abstrakt betydelse. Det betecknar den eller de intellektuella platser som en skribent eller talare kan söka sig till för att finna material till sina texter. Topikbegreppet är dock omtvistat och har tilldelats flera olika definitioner.[3] Enligt Jens Elmelund Kjeldsen (2008:39) kan ett topos betyda såväl en allmän synpunkt som ett argumentationsmönster och den mentala plats där vi hittar ett argument. Det ursprungliga användningsområdet verkar dock vara att metodiskt hitta uppslag och infallsvinklar till texter. Därför faller topikläran inom den del av retorikens femdelade partesmodell som kallas inventio, inom vilken fokus läggs på innehållsproduktion och innehållsstrukturering (Hellspong 2004:91).[4]

En topiklära, systematiska uppdelningar av topiker inom olika kategorier, utvecklades redan under antiken och har bland annat diskuterats av de stora retorikerna Aristoteles, Quintilianus och Cicero. I denna undersökning nyttjas några av de 16 topiker som Quintilianus tillskrev som väsentliga för en personbeskrivning i sitt verk Institutio oratoria. Janne Lindquist Grinde (2008) återger dessa, plus två egna tillägg samt ett extra tillägg hämtat från Cicero, i sitt

[3] Se Janne Lindquist Grindes diskussion i ”Klassisk retorik i vår tid” 2006 sidan 126.
[4] Partesmodellen innehåller fem arbetsfaser för ett tal, nämligen inventio (att samla & finna material), dispositio (att disponera), elocutio (att utsmycka), memoria (att memorera), actio (att framföra).

kapitel om allmänna topiker. Nedan följer en närmare granskning av dessa samtliga 19 topiker och möjliga frågor som kan ställas i samband med dem.[5]

Härstamning - Vilket socialt och biologiskt arv har personen?
Nationalitet/etnicitet - Från vilket land kommer personen och vilken folkgrupp tillhör hon?
Medborgarskap - Vilket land bor eller bodde personen?
Kön - Vilken könstillhörighet har personen?
Ålder - I vilken ålder skildras personen? Skildras personen i olika tidsperioder?
Uppfostran/utbildning/träning - Vilken bildning har personen?
Fysik och utseende - Hur ser/såg personen ut?
Ekonomiska förhållanden - Vilken ekonomisk status innehar personen?
Anseende - Vilken samhällelig position innehar personen? Hur uppfattas hon av omgivningen?
Karaktärsegenskaper - Vilka karaktärsdrag kan tillskrivas personen?
Yrke - Vilket/vilka yrken har personen besuttit?
Anspråk - Hur vill personen bli uppfattad? Vilken image eftersträvar hon?
Tidigare handlingar och uttalanden - Vad har personen sagt och gjort tidigare?
Känslor - Vilka emotioner ger personen uttryck för?
Intentioner - Vilka syften har personen?
Attityder - Vilka attityder finns gentemot personen?
Namn - Med vilket namn tilltalas personen?
Familjeförhållanden - Vilken familj har personen?
Fritid - Vad ägnar sig personen åt på sin fria tid? Vilka intressen har hon?

3.2 Doxa

Ordet doxa kommer ursprungligen från grekiskan och betyder lära (Hellspong 2004:197). Doxa brukar beskrivas som världsbild, allmänna idéer som skapar utgångspunkter för en grupps tolkning av omvärlden. Världsbilden bygger på allmänna kulturellt och socialt förankrade föreställningar om verkligheten. Doxan är relativ och föränderlig efter det som anses vara riktigt i en viss grupp under en viss tid. Janne Lindquist Grinde (2008:48) påstår att ”doxa är trosföreställningar som inte får eller kan ifrågasättas vid en viss tidpunkt, men också sådant som är så självklart att det knappt behöver sägas – sådant vi nästan inte vet att vi vet”.

[5]De givna frågorna är enbart några av flera möjliga. De frågor som kan ställas inom en kategori av topikerna är i princip obegränsade och anpassas efter vad som är intressant och anmärkningsvärt beroende på personen som beskrivs.

Lennart Hellspong (2004:196) placerar in doxa som ett av tre acceptanskriterier som måste tas hänsyn till vid ett publikframträdande.[6] Även Lindquist Grinde (2008:48) understryker att ”den som vill övertyga om något måste försöka kartlägga vad publiken tror på och känner”. Doxa kan alltså vara ett verktyg för att i inventio-processen strategiskt finna bästa sättet att övertyga en specifik publik. I denna undersökning studeras doxan på redan befintlig text.

4 Metod

I detta avsnitt presenteras hur de tidigare redovisade begreppen har tillämpats inom undersökningen. Därefter presenteras undersökningens analysmaterial.

4.1 Tillvägagångssätt

I denna undersökning appliceras topikerna utanför sitt ursprungliga användningsområde inom inventioprocessen. Topikerna nyttjas som analysverktyg, då de i efterhand appliceras på en redan framställd text. De 19 tidigare redovisade topikerna som hör till personbeskrivning gav ursprungligen underlag, men efter en första preliminär läsning stod det dock klart att alla topiker inte var lika relevanta i sammanhanget. Vissa topiker gavs så pass lite utrymme av artiklarna, om något alls, att de som analysredskap kunde förväntas ge ringa resultat. Dessutom var vissa topiker såpass snarlika att det hade varit problematiskt att skilja dem åt. Därför valde jag att begränsa mig till de fyra topiker som jag personligen ansåg vara mest givande, dels för att dessa gavs betydligt utrymme i båda artiklarna och dels för att dessa förväntades kunna påvisa skillnader mellan artiklarna. Dessa fyra är ”namn”, ”anseende”, ”intention” och ”tidigare handlingar och uttalanden”.

Efter min områdesbegränsning studerade jag texternas innehåll och placerade in de delar jag ansåg falla inom varje topik. För att klargöra ytterligare följer nedan en kort presentation av vilken typ av innehåll som i denna undersökning har tillräknats varje specifik topik.

Tidigare handlingar och uttalanden: Alla brott och straff som Annika Östberg Deasy tillräknas, samt handlingar och uttalanden som kopplas till dessa. Även redovisningen av handlingar som anses kriminella, men som hon inte har straffats för, inkluderas. Dessutom inkluderas direkta uttalanden av henne, hennes handlingar kring sin rehabiliteringsprocess och hennes ansökningar om frigivning/förflyttning.

Intention: All återgivning av Annika Östberg Deasys och William ”Bob” Cox aktiva handlingar i brottskildringen av mordet på Torres och Helbush tillräknas. Detta har räknats till

[6] De tre acceptanskriterierna är, enligt Lennart Hellspong, empiri (lyssnarens erfarenheter), doxa (lyssnarnas världsbild) och praxis (lyssnarnas levnadssätt).

topiken ”intention” eftersom återgivandet av aktiva handlingar kan antyda på graden av brottsligt uppsåt. Observera att endast artiklarnas stycken med återgivning av brottshandlingen kring dessa mord ger underlag för denna topik.
Anseende: Alla de uppfattningar kring Annika Östberg Deasys person som framkommer i texten.
Namn: Alla de benämningar som används för att omtala Annika Östberg Deasy.

Jag summerade alla ord som inräknats inom varje enskild topik och beräknade därefter topikernas givna utrymme i procent av artikelns samtliga ord. Procenten avrundas till ental genomgående i undersökningen, vilket medför att det sammanlagda procentantalet inte alltid blir 100 %. Observera att jag inte räknar källförteckningen till textens innehåll. Syftet med denna metod är att kunna uttyda vilket utrymme varje topik ges i proportion till helheten. Observera även procentantalet för topiken ”namn” inte räknas efter ord i artikeln utan efter antalet benämningar. Jag räknar hur många gånger en benämning används och hur många procent detta antal utgör av det sammanlagda antalet använda benämningar. Jag har också studerat vilken värdeladdning som ryms inom topiken, positivt eller negativt.

Infallsvinklarna på rådande doxa begränsas i denna undersökning till doxa i samhälle gällande rättsväsende och mediebevakning kring fallet i Sverige och Kalifornien. Den juridiska traditionen i ett samhälle ger en konkret inblick i vad som anses accepterat eller förkastligt i ett samhälle. Den mediala uppmärksamhetens intensitet och omfattning kan antyda om fallet anses angeläget och betydelsefullt eller inte. Utifrån dessa perspektiv gör jag ett försök att bedöma hur topikernas innehåll är positivt eller negativt värdeladdat utifrån rådande doxa.

Sveriges Rikes Lag och amerikanska California Penal Code är de skriftliga källor som har utgjort underlag för doxan som råder kring brott och straff i de två samhällena. Exempelvis, då skillnad råder mellan rättstraditionernas straffpåföljd för mord och om skilda uppfattningar kring Annika Östberg Deasys straff i enlighet med rättstraditionen kan uttydas i artiklarna tolkas det som indicium på doxa. Jag tar även hänsyn till hur fallet har uppmärksammats i media Kalifornien och ser det som en viktig aspekt av doxa. I detta syfte har jag haft hjälp av mailkontakt med Elizabeth Larson, författare till artikeln i Lake County News.

Jag vill understryka att jag studerar hur vissa aspekter av rådande doxa kan uttydas ur de båda artiklarnas innehåll. Med detta begränsade urval av artiklar kan jag inte göra anspråk på att resultatet speglar en typisk nationell mediehantering av fallet eller att den doxa som påvisas är

generellt gällande. Min personliga uppfattning är dock att artiklarna, om än inte i vetenskaplig mening, kan vara ett indicium på rådande doxa.

5 Material

Som analysmaterial har jag valt en svensk respektive en amerikansk artikel. Mitt val har två orsaker. För det första sökte jag efter två texter som behandlar samma ämne och publicerades nära varandra i tid. För det andra var det svenska utbudet på artiklar som berör Annika Östberg Deasy relativt omfattande, medan det amerikanska utbudet var mer begränsat. Därför valde jag först en lämplig amerikansk artikel och utgick från denna för att hitta en svensk artikel med liknande innehåll. Nedan följer en kortare presentation av de två tidningarna och artiklarna.

Amerikansk artikel

”Woman convicted of 1981 Helbush murder sent back to Sweden”, skriven av journalisten Elizabeth Larson och publicerad i Lake County News California den 8 april 2009. Enligt Elizabeth Larson är Lake County News inte politiskt sponsrad, utan privat ägd och självständigt arbetande. Tidningen är baserad i Lake County, men når även läsare i andra delar av staten. Exempelvis San Fransisco Bay området.[7]

Svensk artikel

”Den långa vägen hem”, publicerades den 11 april 2009 i Svenska Dagbladet. Svenska Dagbladet, ofta förkortat Svd, är en av Sveriges största morgontidningar. Enligt Wikipedia hade Svd en daglig upplaga på 195 200 under 2007. Tidningen är baserad i Stockholm, men distribueras i hela Sverige. Svd profilerar sig som en moderat tidning.

6 Analys

Nedan följer en presentation av denna undersöknings analysresultat. Först redovisas vilket utrymme varje topik har getts i de båda artiklarna. Därefter presenteras skillnader mellan artiklarna. Slutligen diskuteras de skilda samhällenas doxa.

6.1 Anseende

Till topiken ”anseende” har jag tillräknat alla de uppfattningar kring Annika Östberg Deasy som framkommer i hela texten. Enbart de uttalanden som har formulerats uttryckligen har tillgodoräknats. Därefter har jag indelat dem efter vad jag har uppfattat som positiva

[7] Uttalanden hämtade från e-mail korrespondens med Elizabeth Larson den 13 april 2009.

respektive negativa uttalanden för att kunna uttyda en innehållslig värdeladdning inom topiken.

Lake County News

Med 426 ord, 16 % av artikelns 2 618 ord, återger man kritiska uttalanden och handlingar från personer med negativ inställning till Annika Östberg Deasy. Personerna som citeras arbetar samtliga inom eller har kontakt med rättsväsendet. Hopkins, åklagare, påstår att hon vägrat att ta ansvar för sina brott och att hon inte var lämpad att förflyttas efter de kriterier som måste uppfyllas innan en sådan process. Anderson, försvarsadvokat, antyder att hon var aktivt delaktig i morden. Mitchell, sheriff, påstår sig inte vara övertygad om att det inte var Annika Östberg Deasy själv som sköt Helbush. Avslutningsvis håller både Hopkins och Mitchell med Anderson då han benämner Annika Östberg Deasy för en ”cop killer”. Med dessa tre personers enande åsikt angående Annika Östberg Deasys karaktär avslutas artikeln.

Men även det faktum att Annika Östberg Deasy har stöd hos andra människor nämns. Under rubriken ”Deasy seen as a martyr” följer bland annat en redogörelse för hur Annika Östberg Deasy uppfattas i Sverige. De positiva utlåtandena kring henne är citat hämtade från hennes officiella hemsida.[8] Dessa 94 ord, 4 %, står ensamma för artikelns positivt laddade beskrivning av henne. Därefter ges Hopkins, Mitchell och Anderson utrymme att resonera kring de positiva uppfattningarna. Anderson benämner Annika Östberg Deasys popularitet i Sverige som ”anmärkningsvärt” och säger att hon ses som en ”martyr”. Hopkins uttrycker att svensk media har gjort en kult kring Annika Östberg Deasy, att hon har uppmålats som ett offer. Mitchell omtalar hennes ”folkhjälte-status”. I ljuset av dessa kommentarer kan man fråga sig om den tidigare redovisningen av de positiva uttalandena kring Annika Östberg enbart fungerar som exempel på den idealisering som Annika Östberg Deasys kritiker hävdar förekommer i Sverige.

Svenska Dagbladet

I Svenska Dagbladet presenteras två personers negativa inställning till Annika Östberg Deasy. Den första är försvarsadvokaten Anderson, som även citeras i Lake Countys artikel. Enligt honom är Annika Östberg Deasy en polismördare. Den andra personen som kommer till tals är Dana McEvoy, en av Helbush två döttrar. Hennes brev, som är direkt riktat till Annika Östberg Deasy, citeras. Där uttrycker hon sin sorg över sin förlorade pappa och ställer Annika

[8] Annika Östberg Deasys officiella hemsida är www.annikadeasy.org

Östberg Deasy som ansvarig för detta. Sammanlagt återges dessa två personers negativa inställning med 157 ord, 9 % av artikelns 1 748 ord.

Sammanlagt 179 ord, 10 % av artikelns 1 748 ord, utgör positiva uttalanden kring Annika Östberg Deasy. Hon omtalas positivt av Susan Jordan, den första av hennes försvarsadvokater, Ashok Ramani, hennes senaste försvarsadvokat och slutligen Lewis Dolinsky, journalist på San Francisco Chronicle. Susan Jordan minns Annika Östberg Deasy som ” … väldig ung, väldigt vilseledd och extremt intelligent”. Susan Jordan presenteras inte lika ingående som Ramani och Dolinsky, då de presenteras som mycket välinsatta kring Annika Östberg Deasys fall. Ramanis advokatbyrå påstås ha arbetat ideellt i fem år och Dolinsky sägs ha engagerat sig i fallet sedan 10 år tillbaka, men valt att inte uttala sig offentligt förrän nu. Därefter ges båda utrymme att uttrycka en beundran för Annika Östberg Deasys personliga utveckling. Den tidigare ethosstärkande presentationen ligger som understöd för deras påståenden. Artikeln avslutas tillsist med följande citat av Dolinsky: ”Annika har blivit en ansvarsfull människa, som numera är värd all beundran.”

6. 2 Skillnader mellan artiklarna

I båda artiklarna ges utrymme för positiva och negativa uppfattningar kring Annika Östberg Deasy. Likväl kan man uttyda att Lake County News tenderar att ge de negativa uppfattningarna mer utrymme och att Svenska Dagbladet ger de positiva uppfattningarna mer utrymme. De personer som kommer till tals i Svenska Dagbladet är enbart personer med stark koppling till fallet, privat eller professionellt. I Lake County News presenteras personer med kritisk inställning gentemot Annika Östberg Deasy som representanter från olika avdelningar av det Kaliforniska rättsväsendet. De personer med positiv uppfattning om henne antyds mer abstrakt vara den svenska allmänheten. Vidare avlutas artiklarna på olika sätt. I Lake County News väljer man att avsluta med Andersons, Hopkins och Mitchells kritiska uppfattning av Annika Östberg Deasy. De enas om att hon är en ”copkiller”. Svenska Dagbladets artikel avslutas med att Dolinsky omtalar henne som en beundransvärd, ansvarsfull människa.

6.3 Tidigare handlingar och uttalanden

Till topiken ”tidigare handlingar och uttalanden” har jag tillräknat alla Annika Östberg Deasys redovisade brott och straff. Även redovisningen av handlingar som anses kriminella, men som inte har straffats, inkluderas. Dessutom inkluderas direkta uttalanden av henne, hennes handlingar kring sin rehabiliteringsprocess och hennes ansökningar om frigivning/förflyttning.

Lake County News

Med 382 ord (15 %) av artikelns 2 618 ord behandlas Annika Östberg Deasys tidigare handlingar och uttalanden. Vissa ämnen är återkommande och ges mer utrymme i text än andra. Mordet på Helbush berörs sex gånger i artikeln, tre gånger som enskilt ämne och tre gånger i samband med att andra brott benämns. Att polismordet är en av artikelns tyngdpunkter kan även uttydas i artikelrubriken ”Woman convicted of 1981 Helbush murder sent back to Sweden” och artikelns inledningsbild på Helbush med tillhörande undertext, där det konstateras att Annika Östberg Deasy dömdes för hans mord. Tre gånger nämns mordet på Torres, dock alltid i samband med att mordet på Helbush behandlas. Mordet på Donald McKay 1974 nämns vid två tillfällen. Det nämns även att en ex-pojkvän påstods ha utfört brottet, men att Annika Östberg Deasy trots allt ansågs skyldig och fälldes. Vidare nämns hennes tidiga och återkommande narkotikaberoende tre gånger. Det faktum att hon har suttit 27 år i fängelse nämns enbart en gång. Däremot nämns hennes ansökan om villkorlig frigivning och förflyttning två gånger, och att ansökningarna samtliga gånger har avslagits. Att Annika Östberg Deasy inte har uppfyllt kriterierna för villkorlig frigivning diskuteras vidare genomgående i artikeln.[9]

Dessa brott, handlingar och uttalanden kopplas till Annika Östberg Deasy i Lake County News:

1. Anklagades, erkände och fälldes för ”first degree murder” på Torres och Helbush.
2. Fullföljde 27 års fängelse för de två ovannämnda morden.
3. Erkände mordet på Donald McKay 1974 och fälldes för ”manslaughter”.[10]
4. Utreddes under samma period för bedrägeri.
5. Skickades till ”youth detention center” vid 12 års ålder.
6. Missbrukade narkotika.
7. Försörjde sig genom prostitution och strippning.
8. Ansökte om villkorlig frigivning fyra gånger och förflyttning till Sverige tre gånger. Samtliga gånger har ansökningarna avslagits.

Svenska Dagbladet

I Svenska Dagbladet behandlas Annika Östberg Deasys tidigare handlingar och uttalanden med 237 ord, vilket utgör 14 % av artikelns samtliga 1 748 ord. Hennes tid i fängelse och

[9] Hopkins, Mitchells och Andersons invändningar mot Annika Östberg Deasys förflyttning faller under topiken ”anseende” och inkluderas därför inte under ”tidigare handlingar och uttalanden”.
[10] ”Manslaughter” kan jämföras med den svenska rubriceringen ”dråp”.

hennes narkotikaberoende ges mest uppmärksamhet. Att hon redan vid 14 års ålder var narkotikaberoende, bland annat av heroin, nämns vid två tillfällen. Annika Östberg Deasy citeras även då hon erkänner sitt narkotikaberoende: ”Någon Eleanor Roosevelt är jag inte – bara en vilsen och rörig narkoman”. Det faktum att hon har varit frihetsberövad nämns tre gånger, ett straff som beskrivs sträcka sig över 27 år, 28 år och ”nästan tre decennier”. I samband med att man berör hennes arrestering nämner man hennes förflutna: ”Hennes småkriminella bakgrund var knappast förmildrande”. Därefter presenteras hennes tidigare villkorliga domar. Att benämna hennes förflutna som ”småkriminellt” verkar dock vara en underdrift då brott som langning, kontokortsbedrägerier och ett dråp räknas upp. Annika Östberg Deasy påstås aldrig vara en mördare, endast delaktig i två mord. Morden på Helbush och Torres tillskrivs överhuvudtaget inte Annika Östberg Deasy, utan i stället William "Bob" Cox, som påstås ha skjutit både Torres och Helbush. Annika Östberg Deasy påstås ”… aldrig tidigare sett någon bli ihjälskjuten…”, trots att det senare framkommer att hon tidigare har erkänt och dömts för dråp.[11] I samband med att domen nämns tilläggs att Annika Östberg Deasy enligt uppgift sägs ha erkänt brottet för att skydda sin dåvarande pojkvän. Vidare nämns att Annika Östberg Deasy har anklagats, under ett förhör om villkorlig frigivning 2005, för att ha skjutit Helbush. Detta påstående avvisas dock som felaktigt med hänvisning till mordutredningen.

Dessa brott, handlingar och uttalanden kopplas till Annika Östberg Deasy i Svenska Dagbladet:

1. Satt 28 år i amerikanskt fängelse för två mord hon var ”delaktig” i 1981.
2. Missbrukade narkotika.
3. Försörjde sig genom prostitution.
4. Beskylldes för att ha skjutit Helbush, dock stämde anklagelsen inte överrens med utredningen.
5. Deltog i fängelsets alla rehabiliteringsprogram.

6.4 Skillnader mellan artiklarna

I Lake County News fokuseras mycket på Annika Östberg Deasys tidigare brott och straff. Sammanlagt återges åtta handlingar/uttalanden i artikeln, samtliga negativa. Speciellt mordet på Helbush hamnar i fokus. Det uttrycks att hon har anklagats, erkänt och fällts för ”first degree murder”. Samtliga offer benämns vid namn. I Svenska Dagbladet återges sammanlagt

[11] Annika Östberg Deasy erkände och fälldes för mordet på Don McKay 1974. McKay höggs ihjäl med en kniv.

fem handlingar/uttalanden, en positiv och fyra negativa . Hennes dom för Torres och Helbush mord nämns endast en gång, och då beskrivs hon ha dömts för ”två mord hon var delaktig i 1982”. Vidare nämns aldrig McKays namn. Dock nämns det att Annika Östberg Deasy dömts för ett dråp som hon ”tagit på sig skulden för, enligt uppgift för att hjälpa en pojkvän.” Man omtalar alltså aldrig Annika Östberg Deasy som direkt ansvarig för morden, vilket å andra sidan antyds genomgående i den amerikanska artikeln. I stället för att ingående återge begångna brott poängteras i Svenska Dagbladet hennes tid som frihetsberövad. Det antyds också att hon har skött sig i fängelset, då man framhåller hennes delaktighet i fängelsets *alla* rehabiliteringsprogram. I Lake County News understryks i stället att hennes förfrågningar om frigivning/förflyttning samtliga gånger inte har beviljats, vilket kan tolkas antyda motsatsen. Annika Östberg Deasys tidiga och återkommande narkotikaberoende ges likartad uppmärksamhet i både Svenska Dagbladet och Lake County News.

6.5 Intention

Till topiken ”intention” har jag tillräknat all återgivning av aktiva Annika Östberg Deasys och William ”Bob” Cox handlingar i brottskildringen av mordet på Torres och Helbush. Återgivandet av aktiva handlingar kan antyda på graden av brottligt uppsåt. Observera att endast artiklarnas stycken med återgivning av brottshandlingen kring dessa mord ger underlag för denna topik.

<u>Lake County News</u>

Skildringen av mordet på Torre och Helbush återges sammanlagt med 579 ord. Annika Östberg Deasys aktiva agerande återges med 308 ord, vilket utgör 53 % av själva brottsskildringen och 12 % av hela artikeln. Nedan presenteras hur mycket utrymme i ord och i procent som Annika Östberg Deasy och William ”Bob” Cox beskrivs som aktivt handlande i mordet.

1. Annika Östberg Deasy som ensamt agerande: 102 ord, 33 %
2. Annika Östberg Deasy som delaktigt agerande: 167 ord, 54 %
3. William "Bob" Cox som ensamt agerande: 39 ord, 13 %

Annika Östberg Deasy beskrivs som ensamt aktivt handlande med 102 ord. Hon påstås bland annat eventuellt ha planerat mötet med Torres som ett potentiellt rån, hjälpt Cox att hitta sin pistol vid skottlossningen, distraherat Helbush då Cox sköt honom och slutligen gjort starkt motstånd då hon greps. Samtliga påståenden är Don Andersons utsagor, utifrån hans egna upplevelser från hennes arrestering. Vidare skildras Annika Östberg Deasy som delaktig med

167 ord. Hon och William ”Bob” Cox beskrivs ha agerat tillsammans i största delen av skildringen. Med 39 ord återges Cox som ensamt agerande. Då beskrivs hur han skjuter både Torres och Helbush. Med sammanlagt 269 ord återges Annika Östberg Deasy som antingen delaktig eller ensamt agerande, vilket utgör 87 % av återgivandet av aktiva handlingar.

Svenska Dagbladet
Skildringen av mordet på Torre och Helbush återges sammanlagt med 468 ord. Aktivt agerande återges med 125 ord, vilket utgör 27 % av skildringen av morden och 7 % av artikelns samtliga 1 748 ord. Nedan presenteras hur mycket utrymme i ord och i procent som Annika Östberg Deasy och William ”Bob” Cox beskrivs som aktivt handlande i mordet.

1. Annika Östberg Deasy som ensamt agerande: 44 ord, 35 %
2. Annika Östberg Deasy som delaktigt agerande: 28 ord, 22 %
3. William "Bob" Cox som ensamt agerande: 53 ord, 42 %.

Sammanlagt beskrivs Annikas Östberg Deasys enskilda agerande med 44 ord. Hon påstås ha upprättat mötet med Torres, dock nämns ingenting om något potentiellt rån. Efter mordet på Torres ”*gick hon med på*” att fly tillsammans med William Cox. Hon beskrivs även som aktivt deltagande under korsskjutningen med polisen, då hon hjälpte William Cox att ladda om sitt vapen. Det tilläggs dock att hon ”inte riktigt lyckades”. Återgivningen av parets gemensamma handlingar ges utrymme på 28 ord och William Cox ensamma agerande återges med 53 ord. Han beskrivs som den drivande i handlingen. Han agerar och hon reagerar. Med sammanlagt 72 ord återges Annika Östberg Deasy som antingen delaktig eller ensamt agerande, vilket är 58 % av återgivandet av aktivt handlande.

6.6 Skillnader mellan artiklarna

En tydlig skillnad mellan artiklarna är beskrivningen av vem som agerar på eget initiativ. När Annika Östberg Deasy återges som ensamt agerande i Svenska Dagbladet beskrivs hennes aktion som en reaktion på William Cox handlingar. Exempel på detta är citatet ”Hon hjälpte honom att ladda om vapnet, även om hon inte riktigt lyckades.” Detta citat kan jämföras med hur man skildrar samma händelse i Lake County News: “Following the shootout, Anderson said Deasy went to Cox's side and started feeling around on the ground for his gun.” Man kan även uttyda skillnader på hur mycket utrymme som ges till att skildra gemensamma handlingar. I Lake County News får detta dominerande utrymme, medan det i Svenska Dagbladet tilldelas minst. William ”Bob” Cox självständiga agerande ges däremot

dominerande utrymme i Svenska Dagbladet, medan det i Lake County News tilldelas minst. Ett exempel på från Svenska dagbladet är ”Nu var han en dubbelmördare – som dessutom tog till polisbilen för att fly, med Annika Deasy vid sin sida.” Samma händelse skildras, fast med paret som gemensamt agerande i Lake County News: “He and Deasy then took Helbush's wallet, service revolver and patrol car, and left Helbush's body on the side of the road, where he was later discovered by fellow deputies, Anderson said.”

6.7 Namn

Till topiken ”namn” har jag tillräknat alla de benämningar som används för att omtala Annika Östberg Deasy. Observera även att topiken ”namn” procentantal inte räknas efter ord i artikeln utan efter antalet benämningar. Jag räknar hur många gånger en benämning används och hur många procent detta antal utgör av det sammanlagda antalet använda benämningar. Därefter har jag värderat hur benämningarna kan visa på vilket förhållningssätt man håller till Annika Östberg Deasy.

Lake County News

Sammanlagt namnges Annika Östberg Deasy 59 gånger. Nedan presenteras de förekommande benämningarna, hur många gånger de används genom texten och hur många procent de utgör av det sammanlagda antalet benämningar:

1. Deasy (51 ggr, 86 %)
2. Annika Ostberg Deasy (3 ggr, 5 %)
3. Annika Deasy (2 ggr, 3 %)
4. Woman (2 ggr, 3 %)
5. Annika (1 gång, 2 %)

Svenska Dagbladet

Sammanlagt namnges Annika Östberg Deasy 30 ggr. Nedan presenteras de förekommande benämningarna, hur många gånger de används genom texten och hur många procent de utgör av det sammanlagda antalet benämningar.

1. Annika Deasy (11 ggr, 37 %)
2. Annika (10 ggr, 33 %)
3. Annika Östberg (5ggr, 17 %)
4. Annika Östberg Deasy (1 gång, 3 %)

5. Annika Maria Deasy (1 gång, 3 %)
6. Ann (1 gång, 3 %)
7. Deasy (1 gång, 3 %)

6. 8 Skillnader mellan artiklarna

Lake County News tenderar att enbart använda hennes amerikanska efternamn Deasy (vilket används 86 % av benämningarna), medan hon mestadels benämns som Annika Deasy i Svenska Dagbladet (vilket används 37 % av benämningarna). Att enbart använda sig av efternamnet är en relativt formell benämning i jämförelse med användandet av både för och efternamn, vilket kan tolkas som mer vardagligt. Att man även omtalar Annika Östberg Deasy som ”woman” i Count Lake News kan tolkas som en avståndstagande och opersonlig benämning. Den mest påtagliga skillnaden artiklarna sinsemellan är dock användningen av namnet ”Annika”. I Svenska Dagbladet förekommer denna benämning 10 gånger, vilket kan jämföras med att denna benämning endast används en gång i Lake County News. Att använda sig av förnamnet är, i jämförelse med att enbart använda sig av efternamnet, en mer personlig benämning. Intressant att tillägga är att tilltalet ”Annika” endast används i Lake County News då man citerar ett utdrag från hennes officiella hemsida. Det är alltså inte journalisten själv, Elizabeth Larson, som använder sig av denna benämning. Även antalet olika benämningar skiljer artiklarna åt. Svenska Dagbladet utnyttjar sju tilltalsnamn i någorlunda variation, medan Lake County News nämner fem, med övervägande användning av benämningen ”Deasy”.

7 Doxa

Media kan influera och influeras av den rådande doxan i ett samhälle, då det mediala innehållet kan spegla vad som anses vara aktuellt och relevant. Det är ett faktum att Annika Östberg Deasy har skildrats och diskuterats mer i svensk media än i amerikansk, oavsett om den mediala uppmärksamheten är förskönande eller inte. Debatten har ägt rum även i andra forum, dock med ett dominerande svenskt engagemang. En sökning på ”Annika Östberg Deasy” på www.google.se ger 815 engelskspråkiga sidor och 6 060 på svenska.[12] I Sverige har hennes historia genom åren skildrats i olika medier och konstformer.[13] Journalisten Elizabeth Larson på Lake County News påstår att Annika Östberg Deasys fall framför allt har

[12] Sökning ägde rum den 20 maj 2009 kl. 17.00.
[13] Bland annat Tom Alandhs dokumentärfilm *”Annika – ett brott, ett straff, ett liv”,* Lena Katarina Swanbergs bok ”Sorgfågel*: Annika Östberg berättar sitt liv”* och Marga Petterssons drama *”Annika Östberg – fånge W18968 Deasy”.*

varit av lokalt intresse. Hon menar vidare att de 28 åren som har gått har bidragit till att fallet inte längre anses vara lika aktuellt och engagerande. ”In Lake County it’s angered some people, particularly those connected with law enforcement and those who remember Sgt. Helbush’s murder, but I wouldn’t call it a sensational response.” I ljuset av detta förstås att Annika Östberg Deasys fall anses vara i varierande grad relevant i de skilda samhällena. I Sverige har hennes historia varit av allmänintresse under många år, till skillnad från den begränsade uppmärksamhet som förekommit inom delstaten Kalifornien.

Vidare genererar den långvariga svenska mediebevakningen och den sporadiska kaliforniska mediebevakningen olika attityder till Annika Östberg Deasy som person. Relationen som skapas till henne genom media kan möjligtvis uttydas i hur man väljer att benämna henne. Som tidigare redovisat fanns en skillnad i hur man namnger henne i Lake County News och i Svenska Dagbladet. Den svenska läsekretsen kan antas vara förtrogen med Annika Östberg Deasys historia redan innan båda dessa artiklar publiceras. Lake County News läsare är troligen inte lika insatta i fallet. Det faktum att ”Annika” står för 33 % av benämningarna i Svenska Dagbladet och endast 2 % av benämningarna i Lake County News kan indikera på att svensk media tenderar att vara mer personlig i sin framställning medan den amerikanska tenderar att vara mer opersonlig. I Lake County News benämns hon med 86 % till efternamnet Deasy. I rubriceringen och i presentationen av artikeln kallas hon ”Woman”, vilket är sedvanlig rubriceringsstil. Men det kan också tyda på att hon inte är tidigare känd bland läsarna.

Brottspåföljder kan vittna om en ungefärlig tid som det anses bör ta innan en brottsling får lov att interageras i samhället efter ett brott. I Brottsbalken 3:e kapitlet, om brott och hälsa, 1 § kan man läsa ”Den som berövar annan livet, dömes för mord till fängelse i tio år eller på livstid”. En dom på livstid kan efter 20 år omvandlas till ett tidsbestämt straff. Den längsta tidsbestämda påföljden som har utdömts i Sverige i modern tid är 30 år.[14] I dagsläget diskuteras dock en svensk straffskärpning, bland annat det tidsangivna straffet för ett brott med dödlig utgång.[15] Den nuvarande strafflängden för ett mord i Kalifornien enligt California Penal Code 190. (a) följande: “Every person guilty of murder in the first degree shall be punished by death, imprisonment in the state prison for life without the possibility of parole, or imprisonment in the state prison for a term of 25 years to life…”. Att dödsstraff

[14] Marten Imandi dömdes 1990 till livstidsfängelse för mord efter att ha utfört terrordåd i Stockholm och Köpenhamn. Strafflängden omvandlades till 30 års fängelse år 2007 av Örebro Tingsrätt.
[15] Anders Perklev, riksåklagare, föreslår minst tio och högst arton års fängelse eller livstid för mord.

förekommer i Kalifornien, men avskaffades i Sverige redan 1921, pekar på att det råder olika uppfattningar om strafflängd och rehabilitering i anknytning till mord.[16]

Att vara frihetsberövad i 28 år kan utifrån ett svenskt perspektiv framstå som en sträng straffpåföljd för mord, medan det möjligtvis anses otillräckligt utifrån ett amerikanskt. Att man i Lake County News artikel tenderar att presentera personer med kritisk inställning till Annika Östberg Deasys rehabilitering, medan man i Svenska Dagbladet tenderar att citera människor med positiv inställning kan därför tolkas som en influens av rådande doxa.
En annan skillnad mellan åsikterna bakom rättsystemen kan exemplifieras i och med Annika Östberg Deasys fall. Hon dömdes till ”first degree murder” för dubbelmord, trots att det bevisligen var William ”Bob” Cox som sköt de båda offren. I Sverige hade möjligtvis hennes straff blivit ett helt annat, vilket även antyds i Lake County News.

Straffet för medhjälp till mord i Sverige har hittills inte varit lika strängt som det straff som Annika Östberg Deasy dömdes till enligt kalifornisk lag. Då Sverige skakades av Åmselemorden 1988 dömdes Juha Valjakkala till livstidsfängelse för tre mord, medan hans flickvän Marita Routalammi dömdes till två år för medhjälp och släpptes redan efter halva tiden.[17] Men, i ett mer aktuellt fall, de så kallade Malexandermorden, dömdes samtliga inblandade för mord, trots att man inte kunde bevisa vem som avfyrat de dödande skotten.[18] Enligt felony murder rule, som tillämpas i Kalifornien, är den som medverkar i ett brott som resulterar i ett mord även skyldig till mord.[19] Medhjälp straffas hårdare i Kalifornien än i Sverige, både när det gäller aktiv medhjälp till brott eller passiv medhjälp i form att man inte förhindrar brottet. Bland de mest uppmärksammade kaliforniska fallen hör Brandon Hein. Han dömdes 1995 enligt felony murder rule till ”life without possibility of parole plus four years” för att ha medverkat i brottet som ledde till mordet på Jimmy Farris.[20]

Att medhjälp värderas olika i de skilda samhällena kan tänkas ha influerat de båda texterna. Att man benämner Annika Östberg Deasy som en ”copkiller” i Lake County News vittnar om

[16] Den sista avrättningen i Sverige ägde rum 1910. 1921 beslutade riksdagen att avskaffa dödsstraffet i fredstid och 1972 i krigstid. Sedan 1959 har Sverige aktivt verkat för dödsstraffets avskaffande i alla länder.
[17] Åmselemorden ägde rum den 3 juli 1988, då Sten och Ewa Nilsson samt deras 15-årige son Fredrik brutalt mördades på en kyrkogård i Åmsele, i Västerbotten.
[18]Den 28 maj 1999 skjuts sköts polismännen Olle Borén och Robert Karlström av Tony Olsson, Andreas Axelsson och Jackie Arklöv. De tre var på flykt efter att ha begått bankrån på Östgöta Enskilda Bank i Kisa.
[19] Felony murder rule, (på svenska medhjälp till mord) är en juridisk doktrin som innebär att en person som har deltagit i en brottsutövning som resulterar i en annan människas död enligt lag anses skyldig till mord.
[20] Brandon Hein dömdes efter sitt medverkade i knivmordet på 16 åriga Jimmy Farris, son till en LAPD polis. Det som började med ett rån resulterade i ett mord. Brandon Hein bevittnade händelsen, men deltog inte aktivt i mordet.

att man anser att hon, oavsett passiv eller aktiv, ändå var medverkande till mordet. I Svenska Dagbladet framgår att hon stundtals har agerat aktivt, men som en reaktion på William ”Bob” Cox agerande. Att han skildras som drivande i händelseutvecklingen kan tänkas påverka bedömningen av Annika Östberg Deasys agerande. I jämförelse med William ”Bob” Cox, som i Svenska Dagbladet benämns som en ”dubbelmördare”, framstår hennes agerande som i avsaknad av egen vilja. Hade hon dömts i Sverige skulle hennes brist på avsikt i agerandet kunna utgöra en förmildrande omständighet i bedömningen straffpåföljden, men i Kalifornien är rättstraditionen en annan.

8 Avslutning

I detta avslutande kapitel presenteras först en sammanfattning av undersökningens analysresultat. Därefter presenteras min slutsats och slutligen en övergripande diskussion kring undersökningen.

8.1 Sammanfattning

Sammanfattningsvis konstateras att nyhetsartiklarnas beskrivning av Annika Östberg Deasy visar på skilda perspektiv. De utvalda topikerna som lägger grund för personlighetsteckningen är ”namn”, ”anseende”, ”intention” och ”tidigare handlingar och uttalanden”. Skillnaden ligger inte i topikernas givna utrymme av texten som helhet, snarare den värdeladdning som dominerar topikernas innehåll. Överlag tenderar den amerikanska artikeln att ge betydligt mer utrymme åt negativt laddat innehåll än den svenska, som har en jämnare fördelning av negativt respektive positivtladdat innehåll. Skillnad på värdeladdning har även visat sig vara mer påtaglig inom vissa topiker. Topiken ”anseende”, som har getts dominerande utrymme i båda artiklarna, är det tydligaste exemplet.

Tydliga skillnader har även kunnat uttydas i artiklarnas återgivning av Annika Östberg Deasys brottshandlingar och straffpåföljd. I den amerikanska artikeln påvisas hennes självständiga agerande i morden, medan man i den svenska artikeln framställer hennes agerande som en reaktion på hennes brottspartners handlingar. I den amerikanska artikeln poängteras hennes brottshistoria, medan man i den svenska artikeln betecknar hennes förflutna som ”småkriminellt”. Hennes rehabiliteringsprocess diskuteras i båda artiklarna, utifrån en dominerande negativ infallsvinkel i den amerikanska artikeln och en positiv i den svenska. Att Annika Östberg Deasy inte anses ha uppfyllt kriterierna för villkorlig frigivning påpekas återkommande i den amerikanska artikeln, medan hon konstateras ha utvecklats till en ”ansvarsfull människa” i den svenska.

Resultaten tyder på att artiklarnas innehåll influeras av rådande doxa, den allmänna värderingsgrunden i de skilda samhällena, här speciellt vad gäller rättssystemen och mediebevakningen av fallet. Kalifornisk lag dömer mord och medhjälp till mord strängare än svensk lag. Skillnader mellan artiklarna visar på hur doxan återspeglas i uttryckta åsikter vad gäller den utdömda strafftiden och synen på Annika Östberg Deasys möjlighet att rehabiliteras. Hur man väljer att benämna henne i artiklarna, med för eller efternamn, visar såväl på förhållningssättet till henne som graden av uppmärksamhet kring hennes fall i Sverige och i Kalifornien.

8.2 Slutsats

Mitt syfte har varit att undersöka om perspektivvinkling förekommer i till synes opartisk nyhetsförmedling. Jag har granskat och jämfört två artiklar som behandlar Annika Östberg Deasys fall och kunnat uttyda att innehållet har visat på perspektivvinkling i enlighet med rådande doxa. Efter att ett urval av topiker har värderats i förhållande till rådande doxa har en skillnad mellan artiklarna påvisats i hur vissa aspekter lyfts fram med olika värdeladdning, positivt respektive negativt. Den svenska artikeln tenderar att vara mer positiv än den amerikanska vad gäller framställningen av Annika Östberg Deasys person och möjlighet till rehabilitering. Resultatet är gällande för dessa två artiklar, men kan inte anses vara normativt för alla artiklar som behandlar Annika Östberg Deasy fall i Amerika eller i Sverige.

8.3 Diskussion

Inledningsvis vill jag diskutera konkretiseringen av doxa i min undersökning. Trots att jag vänder mig till skriftliga källor kvarstår dock frågan om de är tillräckliga som indicier på doxa. Hur väl reflekterar rättstraditioner *rådande* uppfattningar i samhället? Lagar kan tänkas spegla ett traditionellt samhälleligt tankesätt, men är de gällande för uppfattningar som rådande här och nu? Åsikter och värderingar kan förändras snabbt, men en lagförändring innebär ofta en lång process. Riksåklagare Anders Perklevs förslag på straffskärpning är ett tecken på att lagarna kring brott och straff ändock ifrågasätts. Likväl praktiseras de refererade lagbestämmelserna inom det svenska och kaliforniska samhället i bedömningen och värderingen av brott. Därför kan man påstå att de är aktuella som ett indicium på en aspekt av doxa, då lagarna fortfarande tillämpas och kräver medborgerlig anpassning.

Jag vill även nämna mitt valda urval av topiker som utgångspunkt i analysen. Jag anser att mitt val av topiker påverkade resultatet, även mitt subjektiva val av textuellt innehåll som

fördelades under varje topik. Då kategorierna inte är några väldefinierade enheter är det svårt att hänföra ett specifikt innehåll till en topik (Lindquist Grinde 2008:168). Därför är det mycket möjligt att en annan person, med samma topiker som utgångspunkt, hade tilldelat topikerna annat innehåll och värderat innehållet annorlunda. Valet av topiker hade möjligtvis även påverkat vilken aspekt av doxa undersökts. Om topikerna ”utseende och fysik”, ”ålder” och ”kön” i stället hade applicerats som analysverktyg kanske andra källor än rådande rättsystem och mediebevakningens omfattning varit relevantare som underlag för undersökningen av doxa, eventuellt psykologiska eller sociologiska undersökningar som genomförts inom samhällena. Därmed kan man hävda att undersökningens resultat i hög grad bygger på subjektiva uppfattningar.

Även om mitt val av topiker var givande och gav intressanta resultat, skulle även andra topiker kunna vara tänkvärda och relevanta att applicera som analsyredskap. Med tanke på ämnets starka koppling till brott skulle de topiker som faller inom den retoriska genren judiciale kunna användas i syfte att uttyda om artiklarna har anklagande eller försvarande tendenser i sin framställning.[21] Aristoteles fastställde sju topiker kring orsaker som kan föreligga en brottshandling och vittna om den anklagades/försvarades karaktär (Lindquist Grinde 2008:160). Dessa topiker är ”natur”, ”slumpen”, ”tvång”, ”vana”, ”beräkning”, ”ilska” och ”lust”.[22] Resultatet av en topikanalys av detta slag skulle med fördel även kunna jämföras med rådande doxa runt de rättstraditioner som råder i de skilda samhällena.

Likväl skulle en undersökning av detta slag kunna utföras på annat sätt än med en topikanalys. Med största sannolikhet skulle en jämförande undersökning av texternas disposition och ordval ge intressanta resultat. Under min analysprocess har jag gjort tänkvärda upptäckter som tangerar dessa områden. Exempelvis, som tidigare redovisat, avslutas den amerikanska artikeln med att tre personer är eniga om att Annika Östberg Deasy är en ”copkiller”. Svenska Dagbladet väljer att i stället avsluta artikeln med ett uttalande som konstaterar att hon har utvecklats till en ”ansvarfull människa”.

Avslutningsvis vill jag kortfattat nämna hur undersökningen vidrör den fråga som diskuterades av retoriker under antiken och som diskuteras än i dag, nämligen den om

[21] Inom genren genus judiciale faller rättstal med anklagande eller försvarande inslag.
[22] Några frågor som kan ställas kring topikerna: **Natur -** Hur stämmer brottet med personens tidigare handlingar? **Slumpen** - Var brottet en tillfällighet? **Tvång** - Är det möjligt att brottet begicks med tvång? **Vana** - Har personen en vana att agera brottsligt? **Beräkning** - Ligger några egoistiska skäl bakom brottet? **Ilska** - Begicks brottet i affekt? **Lust** - Begicks brottet efter begär?

sanningen. Nyhetsjournalistik har, som tidigare nämnts, förväntningar på sig att framställa en korrekt återgivning av en händelse. Men även om man i det journalistiska arbetet utgår från det som är faktamässigt sant, finns det olika sätt att värdera och uppfatta sanningen på. Annika Östberg Deasys fängelsestraff kan stå som exempel. Det faktum att hon satt till 28 år i amerikanskt fängelse kan utifrån ett svenskt perspektiv på straffpåföljd av mord uppfattas strängt, medan det kan verka otillräckligt utifrån ett amerikanskt. Även valet av perspektiv, vilka aspekter av en händelse som lyfts fram, är oavsett graden av faktamässigt innehåll en infallsvinkel av flera möjliga. Kan sanning stå oberoende av omgivande värderingar och uppfattningar? Det är en ständigt diskuterbar fråga.

9 Källförteckning

Litteratur

Lindquist Grinde, Janne, *Klassisk retorik för vår tid*, Studentlitteratur, 2008

Gripsrud, Jostein, *Mediekultur- mediesamhälle*, Översättning Sten Andersson, Daidalos, 2002

Hellspong, Lennart, *Konsten att tala, handbok i praktisk retorik*, Studentlitteratur, 2004

Elmelund Kjeldsen, Jens, *Retorik idag, introduktion till modern retorikteori*, Studentlitteratur, 2008

Nationalencyklopedin, Band 15, Protagoras, sid 307, Bra Böcker AB, 1994

Nationalencyklopedin, Band 5, Dödsstraff, sid 232, Bra Böcker AB, 1994

Elektroniska källor

Svenska Dagbladet, Officiell hemsida, http://www.svd.se/nyheter/inrikes/artikel_2726479.svd
2009-04-12

Lake County News, Officiell hemsida, http://lakeconews.com/content/view/8085/764/
2009-04-30

Regeringskansliet, Regeringskansliets rättsdatabaser, http://62.95.69.15/,
Brottsbalk (1962:700) 3 kap, Om brott mot liv och hälsa. 2009-05-13

Official California Legislative Information, Officiell hemsida,
http://www.leginfo.ca.gov/cgi-bin/waisgate?WAISdocID=68398928741+0+0+0&WAISaction=retrieve
California Codes, Penal Code, Section 187-199.
2009-05-13

Sydsvenskan, Officiell hemsida,
http://sydsvenskan.se/sverige/article270606/terrordomd-fick-rekordlangt-fangelsestraff.html
Om Sveriges längst tidsbestämda straff i modern tid. 2009-05-14

Kaba, Adrian, http://www.s-info.se/page/blogg.asp?id=1232&blogg=19780
Om en svensk straffskärpning. 2009-05-14

Följande elektroniska källor är hämtade från Wikipedia, Officiell hemsida,
www.wikipedia.org 2009-05-14

Malexandermorden: http://sv.wikipedia.org/wiki/Malexandermorden

Felony Murder: http://sv.wikipedia.org/wiki/Felony_murder

Brandon Hein: http://en.wikipedia.org/wiki/Brandon_Hein

Åmselemorden: http://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%85mselemorden

10 Bilagor

10.1 *Den långa vägen hem*, publicerad i Dagens Nyheter den 11 april 2009.

10.2 *Woman convicted of 1981 Helbush murder sent back to Sweden*, skriven av Elizabeth Larson och publicerad i Lake County News California den 8 april 2009.

FOTO: SUVAD MRKONJIC/SCANPIX

Annika Östberg har som frihetsberövad i nästan tre decennier i USA levt ett inrutat och kontrollerat liv utan möjlighet att delta i det amerikanska samhället. I Sverige har hon inte varit sedan 1960-talet.

Den långa vägen hem

Publicerad: 11 april 2009, 19.21. Senast ändrad: 12 april 2009, 08.07

HISTORIEN OM ANNIKA ÖSTBERG. Annika Östberg Deasy satt 28 år i amerikanskt fängelse för två mord hon var delaktig i 1981. I förra veckan flyttades hon till Sverige. Den historien är tämligen välkänd numera, men få känner till svenskans livsöde och hur hon en gång hamnade i USA. SvD har kartlagt Annika Östbergs liv från Furusundsgatan på Gärdet till cellen på Hinsebergs kvinno-fängelse.

En dimmig natt i början av maj 1981 befann sig två narkomaner på en desperat vansinnesfärd på Highway 29 norr om San Francisco. Hans namn var William ”Bob” Eugene Cox, och hon heter Annika Maria Deasy.
De var inte gifta men levde tillsammans i Stockton, en industristad i norra Kalifornien. Deras förhållande var destruktivt, tillvaron handlade mest om att få tag på pengar till kokain (han) eller heroin (hon); ofta med hjälp av checkar utan täckning. Båda hade varit narkotikaberoende sedan 14 års ålder.
Ingen av dem hade körkort, men de flydde i en vit Chevrolet, efter att ha besökt hennes langare. Kanske kunde de ta sig till Kanada. I vilket fall som helst måste de bort, för ett drygt dygn tidigare hade Bob Cox kallblodigt skjutit ihjäl en man i Stockton.
”Hej, det är Ann. Vi har varor till dig. Vi har kött. Har du 300 dollar så levererar vi.”

Så löd samtalet till Joe Torre, en 58-årig man som Annika Deasy kände och som ville köpa kött billigt till familjens krog. Den 30 april möttes de på uppgjord plats. Men det blev tjafs om betalningen. Torre hade bara 100 dollar. Plötsligt sköt Bob Cox mannen till döds med sin Smith&Wesson-revolver.
Hon hade aldrig tidigare sett någon bli ihjälskjuten; han hade ett förflutet som våldsbrottsling, soldat och fängelsekund i Turkiet. Chockad och med stark abstinens gick Annika Deasy med på att dra.
Torres stulna kreditkort kom till nytta när de behövde äta; sedlarna de fått räckte till en heroinfix, valium och vodka. Oron och chocken ville ändå inte släppa. Men innan de kunde sticka från Kalifornien ville Annika Deasy ta farväl av sin elvaårige son Sven, som då bodde med sin pappa i en husvagnspark i Lake County.
Fast var? Paret hittade inte i mörkret. De började gräla, han körde av vägen och hon försvann in i skogen för att kissa. När Annika kom tillbaka inträffade det som skulle bli helt avgörande för resten av hennes liv.
Chevan hade fått punktering, och en 35-årig polis stannade för att hjälpa till. Han hette Richard Helbush och var på väg hem efter avslutat pass. Men Bob Cox måste ha trott att han var ute efter Torres rånmördare, för i panik sköt han även Sergeant Helbush – med fyra skott. Nu var han en dubbelmördare – som dessutom tog till polisbilen för att fly, med Annika Deasy vid sin sida.
En vägpatrull hann upp paret, och det utbröt en eldstrid som ledde till ömsesidiga skador. Hon hjälpte honom att ladda om vapnet, även om hon inte riktigt lyckades. Det hela slutade med att Cox och Deasy fördes till häktet i Lakeport.
Och där tog livet slut helt och hållet för Bob Cox, som en dag hängde sig med ett lakan i cellen. Annika Deasy fick nu ensam svara för de båda morden.
Hennes småkriminella bakgrund var knappast förmildrande. Hon hade en rad villkorliga domar i bagaget: langning, kontokortsbedrägerier och ett dråp som hon 1974 tagit på sig skulden för, enligt uppgift för att hjälpa en pojkvän.
Det värsta i omgivningens ögon var att en av de ihjälskjutna var polis.
Annika Deasy kände en enorm moralisk skuld dels för att ha fixat mötet i Stockton, dels för att hon sedan velat söka efter sin son. Men någon mördare ansåg hon sig inte vara, även om hon knappast försökt stoppa Cox.
–Han var kallblodig, en mördare till naturen. Han verkade veta precis vad han sysslade med. Men hon var delaktig. De flydde ju tillsammans, från mordet på Torre, säger Don Anderson – en av de poliser som kom till platsen och grep paret; idag försvarsadvokat i Lakeport.
– Hon hade kunnat sticka men det gjorde hon inte. Istället hjälpte hon till att distrahera, så att han kunde skjuta. I mina ögon gör det också henne till ”cop killer”, polismördare.
Don Anderson berättar att han lång tid efter skottlossningen kände sig paranoid och extra orolig för sina barn. Han och hans kolleger hånades av vissa Lakeportbor, för att de inte genast skjutit ihjäl polismördarna.
–Värst var det för sheriff Bill Bloomquist. Han tog pikarna om att ha misslyckats hårt, gick ner sig i alkoholism och dog för tio år sedan.
Eftersom det rörde sig om två mord, varav ett på en polis, kunde dödsstraff komma ifråga – eller livstids fängelse utan chans till över- klagande. Den advokat Annika Deasy fick rådde henne att ingå en upp- görelse (plea bargain) med åklagaren, vilket ledde till domen ”25 år till livstid” för mord.
I augusti 1983 kom hon till California Institution for Women, ett kvinnofängelse i ökenlandskapet öster om Los Angeles.
Men hur kommer det sig att svenskan Annika Östberg hamnade i Stockton i USA? Vägen dit gick via några lyckliga och en lång rad olyckliga omständigheter.

Hon föddes 1954 i Stockholm, växte upp på Gärdet och i Hässelby, och tillbringade somrarna hos släktingar i Söderhamn. När hon var fyra år gammal skildes hennes föräldrar, och några år senare gifte hennes mamma om sig med en välbärgad amerikan. Mor och dotter flyttade till hans hemstad, St Louis i Missouri mitt i den amerikanska mellanvästern.
Men den tystlåtna svenska flickan kände sig udda och oönskad, både hemma hos styvpappan och i skolan. Snart blev det en klyfta mellan Annika och mamma Maj-Britt, som ville vara lojal med sin man och de två småsyskon som snart kom. Den klyftan vidgades ju mer Annika revol- terade. När hon inte tilläts träffa sin tio år äldre pojkvän rymde de båda till San Francisco. Annika var bara ett barn – 13 år, men såg äldre ut och drogs snabbt in i hippiekretsarna i Haight Ashbury.
Detta var 1967, då The Summer of Love i Kalifornien bar på löften om en fri och sorglös, kosmisk tillvaro. Annika hittade äntligen en gemenskap, och gav sig hän med flower power, sit-ins, kollektivboende, konserter, rårisgrytor, psykedeliska mönster och droger som LSD och marijuana.
Men redan som 14-åring var hon heroinberoende. Som 15-åring blev hon gravid, och snart tvingades hon prostituera sig för sin försörjning. Mamma Maj-Britt hemma i Missouri fann sig i att hennes man inte lät henne leta upp sin dotter.
Vid den här tiden var Annika Östbergs liv en räcka av upplevelser, men också av mindre lämpliga pojkvänner. För att ge sin lille son en tryggare tillvaro valde hon att gifta sig med en lastbilschaufför och leva Svensson-liv i ett småhusområde i Stockton. Annikas man hette Brian Deasy, och så fick hon sitt amerikanska namn.
I flera år anpassade sig Annika Deasy till hemmafrulivet för Svens skull, men när Brian förälskade sig i hennes väninna och begärde skilsmässa rämnade den trista men trygga tillvaron – och när Annika mötte Bob Cox gick det som sagt snabbt utför.
”Någon Eleanor Roosevelt är jag inte – bara en vilsen och rörig narkoman”, säger Annikas röst i Tom Alandhs filmporträtt av henne.
”Hon var väldig ung, väldigt vilseledd och extremt intelligent”, säger Susan Jordan, den första av flera försvarsadvokater.
Åklagarna har dock målat en annan bild av Annika Deasy. I det förhör om villkorlig frigivning som hölls 2005 – det avslogs – försöker en av dem att få det till att det egentligen var hon som höll i pistolen när Helbush sköts ihjäl (vilket inte stämmer med utredningen).
Det finns helt enkelt många bilder av den idag 55-åriga svenskan. De hänger samman med hur man själv ser på brott och straff, på skuld och försoning.
Richard Helbushs döttrar, som var sju respektive tio år när han dog, vill inte ge intervjuer. Men i det förhör som hölls i fjol läste Tara Salizzoni upp ett brev från sin yngre syster Dana McEvoy:
”På grund av dig har jag inte kunnat träffa eller tala med min pappa på 27 år. Jag har begränsade minnen av den tid vi tillbringade med varandra, för jag var så liten när du mördade honom. /…/ Men jag kommer ihåg hur det var att vara sju år och sitta på en begravningsbyrå med min far i en öppen kista framför mig. Jag minns hur det var att stå vid graven och höra ljudet av gevär och trumpetstötar. Jag tycker inte att någon sjuårig flicka ska behöva ha det som sista minne av sin far.”
På mötet ifjol bestämdes att Annika Deasy behövde mer tid för att få insikt om sina gärningar. Nämnden som avgör straffens tidsbestämning ansåg att hon minimerade sin inblandning och inte visade tillräcklig ånger, trots otaliga ursäkter. Goda vitsord för deltagande i fängelsets alla rehabiliteringsprogram vägde mindre.
Hennes försvarsadvokat – fram till förra veckan – tror att det hade tagit honom minst fem år till att få ut henne från amerikanskt fängelse, om inte den svenska regeringen fått fram en flytt till Sverige och Hinseberg.

– Jag vet inte varför det skedde just nu. Det var förmodligen en blandning av den juridiska processen, politiska påtryckningar och att Kalifornien behöver skära ner på sin fängelsepopulation, säger Ashok Ramani, vars advokatbyrå i San Francisco jobbat gratis i fem år.
– Annikas fall är intressant, för det visar verkligen hur man ser på bestraffning och rehabilitering i Kalifornien numera. Det är mycket sällan man ser en fånge som lyckats förändra sitt liv och sin person så genomgripande som hon gjort. Ändå tog det 27 år innan det räckte, för att få flyttas till Sverige. Allt fokus är på det förgångna. Men det beror mest på att det gäller ett polismord.

Inte bara svenskar utan även flera amerikaner har engagerat sig i Annika Deasys öde – exempelvis Lewis Dolinsky, mångårig journalist på San Francisco Chronicle, som följt fallet i tio år men inte velat uttala sig offentligt förrän nu:
–Jag förringar verkligen inte hennes kriminella förflutna. Men under sin långa tid i fängelset har hon förändrats otroligt mycket. Det är faktiskt ett hjältedåd att ha klarat det.
– Som människor förväntas vi tro på att det är möjligt att sona och gottgöra sina synder. Annika har blivit en ansvarsfull människa, som numera är värd all beundran.

Källor:

• *Sorgfågel; Annika Östberg berättar om sitt liv av Lena Katarina Swanberg, Bokförlaget DN 1999.*
• *Annika – ett brott, ett straff, ett liv, dokumentärfilm av Tom Alandh, SVT 1999.*
• *Protokoll från förhör med Board of Parole; California Institution for Women (18 september 2008).*
• *Intervjuer.*
• *Tidningstexter.*
• *Samtiden.com*

Woman convicted of 1981 Helbush murder sent back to Sweden

Written by Elizabeth Larson

Wednesday, 08 April 2009

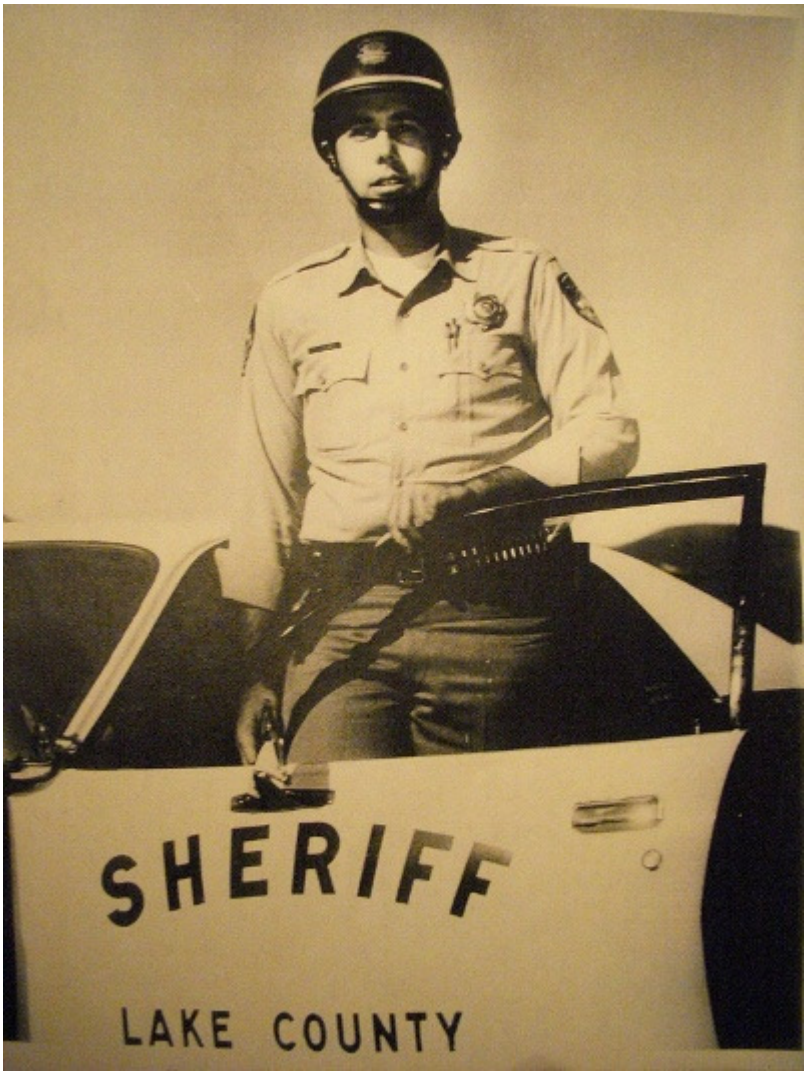

Lake County Sheriff's Sgt. Richard Helbush was shot and killed after stopping to help two stranded motorists along Highway 29 on May 2, 1981. The woman sentenced to prison for his murder, Annika Ostberg Deasy, returned to her home country of Sweden on Wednesday, April 8, 2009. Photo courtesy of the county of Lake.

LAKE COUNTY – A woman who pleaded guilty to the 1981 murder of a Lake County Sheriff's sergeant has been sent back to her home country of Sweden.

Annika Ostberg Deasy, 55, arrived in Sweden early Wednesday morning after leaving California on Monday.

She has served 27 years in prison for the May 1981 murder of Sgt. Richard Helbush, a 13-year veteran of the Lake County Sheriff's Office, and the murder days earlier of Stockton restaurateur Joe Torre.

California Department of Corrections and Rehabilitation spokesperson Terry Thornton told

Lake County News on Tuesday that Deasy was transferred from the California Institution for Women in Chino to federal authority on March 25. Thornton would offer no further details on the case.

Sheriff Rod Mitchell called Deasy's release “outrageous.”

“I just would never have believed that this would happen,” said Mitchell.

District Attorney Jon Hopkins, who has attended Deasy's parole hearings to speak against her release, was equally astonished by the news.

Both Hopkins and Mitchell said they were essentially cut off by state and federal officials who considered the transfer, and that their inquiries and concerns about sending Deasy back to Sweden were ignored.

Deasy was released back to Sweden under the auspices of the US Department of Justice's International Transfer Unit, which did not respond to Lake County News' request Tuesday for comment on the transfer.

When Lake County News contacted the agency in recent weeks to ask questions about its consideration of Deasy's transfer, a spokesperson said they do not discuss specific cases. Federal law grants the prisoners privacy rights.

Swedish prison officials flew Deasy to Sweden on a private chartered jet that cost the Swedish government $62,000, according to The Local, a Swedish publication.

When contacted by Lake County News on Tuesday, the Swedish Foreign Ministry Office in Stockholm said they could not offer comment on Deasy's case. An official said that the Swedish Ministry of Justice is expected to comment on the case at some point.

Martin Valfridsson, press secretary to Swedish Minister for Justice Beatrice Ask, told Lake County News early Wednesday morning that Deasy had landed in Sweden earlier in the morning aboard the chartered jet.

Valfridsson said she is being held at the Hinseberg prison, the most highly secured Swedish prison for women.

1981 murders led to prison sentence

Deasy and her boyfriend, William “Bob” Cox, met Stockton restaurateur Joe Torre to sell him some meat in late spring of 1981. Cox and Torre reportedly got into an argument during which it's alleged that Cox shot Torre. It's also been alleged that Deasy may have set up the meeting as a potential robbery. Both she and Cox had growing drug habits, according to the biography on her Web site, www.annikadeasy.org.

Following the shooting, Deasy and Cox traveled to Lake County, where Deasy's son and his father lived, because she said she wanted to see the child.

During their trip through Lake County, their car tire went flat later that night.

Shortly after midnight on May 2, 1981, 34-year-old Sgt. Richard Helbush came upon the two on Manning Flat on Highway 29. He was traveling back from Clearlake to Lakeport, where he was going off duty for the night, according to Don Anderson, a former Lake County Sheriff's deputy who today is a local defense attorney.

Annika Ostberg Deasy as a younger woman. Photo courtesy of www.annikadeasy.org.

When Helbush stopped to help the couple, Cox shot him three times in the back and once in the back of the head. He and Deasy then took Helbush's wallet, service revolver and patrol car, and left Helbush's body on the side of the road, where he was later discovered by fellow deputies, Anderson said.

Later that morning, Anderson, a reserve deputy and an off-duty California Highway Patrol officer would apprehend Cox and Deasy following a car chase and a gun fight on Cobb, during which Cox was wounded several times and Anderson was hit in the leg by bullet fragments.

Cox and Deasy reportedly had a suicide pact, said Anderson. Following the preliminary hearing, Cox – who had done time in Turkish prison on drug charges – hung himself using bed sheets in the Lake County Jail, then located behind the courthouse on N. Forbes, where the District Attorney's Office is located today.

“They made a suicide pact that only he was serious about,” said Anderson.

Deasy would go on to face murder charges herself. “It originally was a death penalty case,” said Anderson.

She pleaded guilty to two charges of first-degree murder for the deaths of Helbush and Torre in a deal with then-District Attorney Steve Hedstrom, said Hopkins. Each charge carried a sentence of 25 years to life.

Process moved quickly

Late in February, Jon Hopkins found out that the California Board of Parole Hearings once again was considering Deasy's request to be returned to Sweden so she could serve out her sentence closer to her family. He sent a letter to the board, voicing his objection to allowing Deasy to return to Sweden.

Hopkin said he had written, called and e-mailed a state Board of Parole Hearings official regarding Deasy's consideration for transfer, and that the man had never returned any of his calls. It's a situation he said he's never encountered as a prosecutor.

His February letter stated that Deasy has been convicted of three separate homicides – Helbush's, Torre's and a 1974 manslaughter conviction for the death of Donald McKay in San Francisco. He alleged that she refused to take responsibility for any of her crimes.

“She has not been found suitable for parole at any of the several Lifer Hearings held over the years,” he wrote. “She has not been found suitable for the International Prison Transfer program, in spite of regular requests to be sent back to Sweden to serve out her sentence.”

Hopkins added, “It is clear that she would be released from custody soon after arriving in Sweden, should she be transferred.”

Deasy has been refused parole four times and transfers to Sweden three times previously, according to Gordon Hinkle, deputy press secretary for the California Department of Corrections and Rehabilitation.

Her most recent denial for parole of transfer had come last September, Hinkle said. He said that hearing was separate from the consideration under the International Prisoner Transfer Program.

Under California Government Code, the governor or his designee – in this case, the executive officer of the Board of Parole Hearings – can give approval to a prisoner transfer to a country which has a treaty with the United States that provides for prisoner transfers.

For many years Swedish officials have been trying to get Annika Deasy transferred to Sweden to serve out her sentences. Photo courtesy of www.annikadeasy.org.

Hinkle said the criteria for considering a transfer request includes background, history, public safety, and what's in the best interest of the person with respect to rehabilitation and integration.

He said that, while state approval for a prisoner transfer is necessary before the US Department of Justice's review can begin, the process is a federal one.

Late last month Hinkle had confirmed to Lake County News that Deasy was approved for federal review of her request to be transferred to a Swedish prison.

At that point, she had not been approved for transfer, Hinkle said, noting, “She still has to go through several steps.”

But that process, which had just been approved, appeared to already have been well under way, as Deasy was released to federal custody on March 25, within days of Hinkle's comments to Lake County News.

Swedish officials received the agreement from US authorities for Deasy's transfer on March 26, said Valfridsson.

The effort to get Deasy returned to Sweden has been ongoing for a long time, however it had appeared to gain more momentum in recent years.

Swedish Prime Minister Fredrik Reinfeldt met with Gov. Arnold Schwarzenegger in California in May 2007 and discussed Deasy's case.

“He stressed from the Swedish point of view the importance of having a Swedish citizen transported to Sweden,” Valfridsson said.

The following month, Ask took up the matter with then-US Attorney General Alberto Gonzalez. Ask said in a Wednesday statement that those efforts finally had borne fruit.

Valfridsson said Sweden's prison authorities must ultimately make the decision about where Deasy goes next.

Mitchell and Hopkins both are furious over state and local officials' failure to keep them apprised of the situation.

Hopkins said he couldn't believe the state would make a decision about someone convicted of killing a law enforcement officer without having the courtesy to have a conversation of any kind with the prosecution or the agency that lost its sergeant in the line of duty. “It's really got me hot.”

He also was concerned that the basic merits and facts of the case weren't considered. “I think we need a change in how things are done.”

Mitchell said state and federal officials have not been responsive to local concerns. “On so many levels it's horrifying.”

Helbush's family has chosen not to comment publicly on the matter. However, family members have in the past made appearances at Deasy's parole hearings to speak against her release.

Deasy seen as a martyr

“Annika is a person with a history of drug abuse from a young age who lived irresponsibly as a young adult. As such, it would suggest justice was well served; however, nothing is ever as simple on it's surface as it would appear,” says a passage found at her Web site, www.annikadeasy.org.

Deasy moved to the United States from Sweden with her mother when she was 11 years old. The biography on her Web site said she and her mother moved to the US when her mother married a wealthy American businessman, who became a “cold, distant and emotionally abusive stepfather.”

Speaking little English, she soon began having problems, including being picked on by classmates. At the age of 12 she was sent to a youth detention center, and the following year, in the spring of 1967, she ran away to San Francisco with a musician in his 20s. There she later met Greene Johnston, the father of her only child, Sven, and got into drugs and began working as a stripper and prostitute to support herself and her son while still a teenager.

She later married a man named Brian Deasy and moved with him to Stockton, getting off drugs and becoming a housewife. But within a few years her marriage broke up, she returned to drug use and met Cox, a drug dealer with a long criminal record.

Anderson, who has thoroughly studied Deasy's case and even corresponded with her for a time, said in 1974 she admitted killing McKay. There were allegations that another man – an ex-boyfriend – had actually done the killing, but Deasy, who was being investigated for welfare fraud at the time, was convicted, given a suspended sentence and did five years' probation.

In Sweden, where Deasy's case is well known, prison terms aren't as long, and Deasy reportedly wouldn't have faced the murder charges.

Don Anderson, a former Lake County Sheriff's deputy, apprehended Annika Deasy and her boyfriend, William Cox, following a gunfight on the morning of May 2, 1981. Anderson, now a defense attorney, shows the files he's collected on Deasy. He's writing a book about his experiences on the case. Photo by Elizabeth Larson.

Many Swedes also believe Deasy's case illustrates an overly harsh US justice system. Her Web site, noting that she had served longer than even her attorneys had expected, says, “unfortunately she has become a pawn in the misguided agenda of California politics.”

In her home country she's become a celebrity. Hopkins' Feb. 20 letter to the state Board of Parole Hearings noted, “The Swedish media has created a cult following which believes Ms. Deasy is a victim of American justice who has done nothing wrong.”

Anderson said he became friendly with a Swedish filmmaker who invited him to Sweden for a week's stay in 1999 and encouraged Anderson to write a book about his experiences, which he's now finishing.

He called Deasy's popularity in Sweden – where she's had plays, books and countless articles written about her – “remarkable,” adding that she's seen as a martyr.

Her elderly mother, Maj-Britt – who Anderson called “a very nice lady” – has been a very vocal advocate for having Deasy released home to Sweden.

During his visit to Sweden Anderson was surprised to find out how he was viewed by the Swedish public.

“I was portrayed as a ruthless and brutal cop who beat up Annika at the scene,” he said. “I had no clue what they were talking about.”

Following the shootout, Anderson said Deasy went to Cox's side and started feeling around on the ground for his gun.

Anderson said when he got to a point where he could see neither Cox or Deasy had the gun in their hands, he went up, put the barrel of his handgun in Cox's eye sock, used his other hand to grab the back of Deasy's head and shove it in the dirt and stepped on Cox's other hand, holding the two down while the other officers came to help arrest them.

Anderson said he found out later he had pulled a large handful of Deasy's hair out. After he handcuffed her, he had to fight to get Deasy into the patrol car.

He said he didn't brutalize Deasy – who he called “a pretty good-sized woman” – “but I wasn't gentle with her at all.”

Anderson said that, from studying Deasy's defense case in the Helbush prosecution, “She knew exactly what was going to happen,” when Cox sent her to look for his driver's license – which he didn't have – in the car while he spoke with Helbush. She was helping distract Helbush, who Cox then shot.

He said he believes Deasy does take responsibility for what happened, but her position is that she didn't shoot Cox. “She feels she's being punished as if she was the one who pulled the trigger.”

But not everyone is convinced that it was Cox who pulled the trigger. Mitchell, who said he is baffled by Deasy's folk hero status, said he's not entirely convinced that Deasy herself didn't shoot Helbush.

A case of troubling timing

Anderson said Tuesday he also was surprised at how the case was resolved without local input.

He still has strong feelings about the night of Helbush's shooting.

Just before Helbush left to make his fateful drive to Lakeport, the two men had coffee at the firehouse in Clearlake.

“He was a good guy, he really was. He was a friend,” Anderson said of Helbush, remembering him as a very conscientious man who was always smiling.

But Anderson added, “I can see both sides of it. I really can.”

Anderson said one part of him feels Deasy has spent enough time in prison, while the other part of him holds that she took part in killing his friend.

The timing of Deasy's release also is particularly troubling, in light of the recent shooting deaths of four police officers in Oakland and three in Pittsburgh, said Anderson. “Now they're going to let a cop killer go. It's kind of disheartening.”

Both Hopkins and Mitchell agreed.

“My thoughts exactly,” said Hopkins.

E-mail Elizabeth Larson at elarson@lakeconews.com .